

Проф. дбн Дилиан Николчев - носител на Голямата награда за научна и изследователка дейност „Св. Климент Охридски“ за 2024 г. в областта на социалните и хуманитарните науки

Проф. дбн Дилиан Николаев Николчев е преподавател и изследовател в областта на църковното право и на устройството и управлението на Българската православна църква.

Завършва богословие в Духовната академия „Св. Климент Охридски“ (1986). Специализира римско право в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ (1997 – 1999). През 2002 г. специализира в Института за изучаване на източните църкви в гр. Регенсбург, Германия; Защитава магистърска степен по право в Правно-историческия факултет на ЮЗУ (2009).

От 1994 г. е последователно хоноруван асистент в Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“; асистент (1995); ст. асистент (1997); гл. асистент (2000); доктор (2015) с дисертационен труд „Екзарх Стефан в разработките на Държавна сигурност преди и след 9 септември 1944 г. (историко-канонично изследване)“. От 2006 г. е доцент, с хабилитационен труд „Брак, развод и последващ брак в православната църква. Канонично изследване“; доктор на богословските науки (2018) с дисертационен труд „Врачански митрополит Паисий и Врачанска епархия (1930-1974) през прочита на архивни документи“ и професор (2020) с хабилитационен труд „История, устройство и управление на Струмишко-Драмска епархия (Беломорски дял, 1941 – 1942) и Драмска епархия (1943 – 1944)“.

Дилиан Николчев е бил ръководител на катедра „Практическо богословие“ (2007); председател на Общото събрание на Богословския факултет (2007– 11; 2015-19; 2019 – 2023); технически редактор, коректор и литературен сътрудник в Синодалното издателство (1988 – 1990).; член и главен редактор на редакционната колегия на сп. „Богословска мисъл“ (2005 – 2016), гл. научен редактор на сборници с богословски изследвания; научен секретар на секция „Богословски науки“ на СУБ (2004 – 2005) и неин председател (2005 – 2008).

Носител на награда от Съюза на учените в България за принос в науката (2009).

Водил е лекции по програма „Еразъм“ в Търнавския университет, Словакия (2010); чел е лекционни курсове в Православния богословски факултет на ВТУ (2008 – 2013) и във филиала на ПУ в гр. Кърджали „Л. Каравелов“.

Проф. дбн Дилиан Николчев е утвърден български богослов с безспорен авторитет в своята област. През годините той я разгръща в широкото интердисциплинарно поле и на историята, архивистиката, социалните и обществените науки. Изследванията му са оригинални, с категоричен принос за развитието на богословието не само в България, но и извън пределите ѝ. Основани върху богат архивен материал, те дават нов поглед върху историята на Българска православна църква, отварят нови проблемни изследователски ядра, които по много и различни причини са тънели в тъмата на забравата. Показателен пример за това е монографията „История, устройство и управление

на Струмишко-Драмска епархия (Беломорски дял, 1941 – 1942) и Драмска епархия (1943 – 1944) през прочита на архивни документи“. София, УИ „Св. Климент Охридски“, 2020.

Проф. Дилян Николчев успява креативно да свърже две класически университетски дисциплини – богословието и правото. Неговите монографични публикации, студии и статии, публикувани в авторитетни български и чуждестранни академични издателства, разкриват основни положения на действащото канонично и църковно право като впечатляват по своя тематичен обхват, по своята ангажираност с актуалната проблематика в църковния и гражданския живот.

Проф. Дилян Николчев посвещава значителна част от своята академична работа на проблемите, свързани с управлението и историята на Българската православна църква, взаимоотношеията ѝ с държавата през различните периоди от новата и най-новата ни история.

Проф. дбн Дилян Николчев е изграден специалист в своята научна специалност, за което свидетелства всеотдайната му лична ангажираност в научно-изследователски, преподавателски и академичен план. Тази висока оценка се дължи и на успешното ръководство на множество дипломанти и докторанти, факт, който показва, че целенасочено и с търпение Дилян Николчев формира профилирана школа и обучени кадри. Подобна ангажираност разкрива и друг важен аспект – личната отговорност на Дилян Николчев към младото поколение изследователи, разбирането за приемственост в науката и грижата за нейното последващо развитие.

Участието му в научни проекти и богатият административен опит допринасят за неговия академичен авторитет като изследовател и преподавател.